

Iron Maiden

Iron Maiden (транскр. Ајрон мејден, превод: Железна девица) енглеска је хеви метал музичка група из Лејтона (Источни Лондон). Бенд је 1975. године основао басиста и главни текстописац Стив Харис. Од свога оснивања, бенд је издао тридесет четири албума; петнаест студијских албума; једанаест живих албума; четири EP-а и шест компилација.

Као пионири Новог таласа британског хеви метала, Iron Maiden је постигао светски успех током осамдесетих година 20. века. После неколико промена постава, бенд је почео да продаје серију латинастих и златних албума. Ово укључује и албуме The Number of the Beast из 1982, Piece of Mind из 1983, Powerslave из 1984, видео албум Live After Death из 1985, Somewhere in Time из 1986, и Seventh Son of a Seventh Son из 1988. који су у САД добили платинасти тираж. Бенд је тренутно у процесу оживљавања популарности, са њиховим албумом A Matter of Life and Death из 2006. који је достигао девето место на Billboard 200 листи и четврто место на листи УК-а. Њихов најновији албум The Final Frontier је издат широм света 16. и 17. августа 2010. године, достигнувши прво место у 40 различитих земаља и добивши углавном позитивне критике.^[1] Друга песма тога албума „El Dorado“ победила је у категорији Најбоља метал изведба на 53. додели Грени награда.^[2]

Сматрају га за једног од најбољих хеви метал бендова, јер је наводно продао преко 100 милиона албума широм света са малом радијском и телевизијском подршком.^[3] Бенд је добио Ајвор Новело награду за интернационално достигнуће 2002. године^[4] и такође су примљени у Холивудском рок шеталишту на Сансет булевару, током турнеје по Сједињеним Државама 2005. године. Од октобра 2009. године, бенд је одсвирао више од 2000 концерта.

Ајрон мејден

Лични подаци

Друга имена „Мејдени“

Музички рад

Активни период	1975—данас
----------------	------------

Оснивање	24. децембар 1975. (<u>Лондон</u> , Енглеска)
----------	--

Жанр хеви метал

Издавачка кућа EMI, Sanctuary,
Columbia

Чланови

Садашњи чланови Стив Харис
Брус Дикинсон
Дејв Мари
Адријан Смит
Јаник Герс
Нико Макбрејн

Бивши чланови

Блејз Бејли
Клајв Бер
Пол Деј
Пол Ди'Ано
Денис Стратон
Даг Семсон
Комплетна
листа

Остало

Веб-сайт	ironmaiden.com (http://www.ironmaiden.com)
----------	---

Током највећег дела трајања бенд прати њихова маскота Egi. Еди се појавио на скоро свим њиховим омотима албума и синглова, као и на концертима.

maiden.com/

Историја

Ране године (1975—1978)

Ајрон мејден је на Божић 1975. године формирао басиста Стив Харис, недуго након што је напустио своју претходну групу Смајлер. Харис је дао име бенду на основу филма Човек са гвозденом маском.^[5]

Певач Пол Деј је отпуштен из бенда „због недостатка енергије или харизме на позорници.“^[6] Заменио га је Денис Вајлук, обожавалац Киса, који је користио ватру, шминку и лажну крв током наступа. Вајлкуков пријатељ Дејв Мари је позван да се прикључи бенду, на запрепашћење тадашњих гитариста Дејва Саливана и Терија Ренса.^[7] Њихова фрустрација је довела до тога да Харис привремено распусти бенд 1976. године, али је група оформљена недуго потом са Маријем као јединим гитаристом. Стив Харис и Дејв Мари су чланови који су најдуже у бенду.

Ајрон мејден је унајмио још једног гитаристу 1977. - Боба Сојера. Напетост се опет створила, што је довело до јаза између Марија и Вајлкука и њиховог отпуштања из бенда.^[8] Лоша свирка у Брицхаусу новембра 1977. године, са привременом поставом која је укључивала и Тонија Мура на клавијатури и Терија Вопрема на гитари и бубњара Берија Пуркиса, довела је до тога да Харис распусти цео бенд.^[9] Дејв Мари је позван поново и Даг Семпсон је унајмљен за бубњара.

Успон (1978—1981)

Пол Ди'Ано и Стив Харис током наступа 1980. године

Случајни сусрет у Ред Лајон пабу у Лејтонстоуну довело је до успешне аудиције за певача Пола Ди'Ана. Стив Харис је изјавио: „Има ту неког квалитета у Половом гласу, тврдоћа у његовом гласу или како год желите то да назовете, која је давала сјајну оштрину.“^[10]

У свим периодима, осим краја 1976. до половине 1977. и зиме 1978-79 када је Мари био једини гитариста бенда, постава Ајрон мејдена би увек садржала две гитаре. Разматрало се да Адријан Смит, пријатељ из Маријевог детињства, заузме место у бенду током једне свирке, али је Смит био заузет својим бендом, Урчином.^[11]

На Новогодишње вече 1978. године, бенд је снимио свој први ЕР: The Soundhouse Tapes.^[12] Садржећи само четири песме, бенд је продао свих пет хиљада копију у року од неколико недеља.^[13] Једна песма са овог ЕР-а, Prowler заузела је прво место у музичком часопису Sounds Нила Кеја.^[13]

Децембра 1979. године бенд је склопио велики уговор са ЕМИ-јем.^[14] Јануара 1980. Даг Семпсон је напустио бенд због здравствених проблема, а њега је заменио Клајв Бер. *Metal for Muthas Tour* је прва турнеја на коју је бенд ишао, касније је издата и компилација са прве две верзије „Sanctuary“ и „Wrathchild.“^[15] На турнеји која је следила, бенд је у своју поставу учврстио другог гитаристу Дениса Стратона.

Ајрон мејденов епонимски албум је издат 1980. Албум је достигао четврто место на топ-листи албума УК-а током прве недеље од објављивања.^[16] Група је постала једна од водећих заговорника покрета Новог таласа британског хеви метала.^[17] Бенд је свирао на истоименој турнеји, а затим је отварао концерте на европском делу Кисове *Unmasked* турнеје из 1980. године. Ајрон мејден је такође отварао Џудас Присту на одабраним датумима. После турнеје Киса, Денис Стратон је отпуштен из бенда због креативне и персоналне разлике.^[18] Стратона је у бенду заменио Адријан Смит октобра 1980. године.

Године 1981. бенд је издао њихов други албум под насловом „Killers“. Овај нови албум садржао је многе песме које су биле написане пре издавања првог албума и сматране као сувишне. Само су две нове песме написане за албум: „Prodigal Son“ и „Murders in the Rue Morgue“ (наслов је преузет из кратке приче Едгара Алана Поа).^[19]

Међународни успех (1981—1986)

Ајрон Мејден у бекстејџу, на концерт "Хиподром '81" на београдском Хиподрому (1981)

До 1981. Пол Ди'Ано је показивао све веће деструктивно понашање, поготово кроз наводно коришћење дрога и ако сам Ди'Ано негира ове тврдње. Његов наступ је почео да испашта, баш када бенд постиже велики успех у Америци. На крају 1981. бенд је отушта Ди'Ана и тражи новог певача. Брус Дикинсон, пре тога певач Самсона, дошао је на аудицију Ајрон мејдена септембра 1981. и убрзо потом се придружује бенду. Затим заједно са бендом одлази на малу турнеју. У ишчекивању новог албума, бенд свира „Children of the Damned“, „Run to the Hills“, „22 Acacia Avenue“ и „The Prisoner“ у одређеним дворанама, тиме представљајући својим обожаваоцима звук ка коме се крећу.

Дикинсон је снимио са Ајрон мејденом нови албум *The Number of the Beast* 1982. године који је бенду донео прво место на топ-листи албума Уједињеног Краљевства^[20] и такође био у многим земљама међу првих десет на топ-листама.^[21] По други пут у њиховој историји, бенд је кренуо у светску турнеју посећујући земље као што су САД, Канада, Јапан, Аустралија, Уједињено Краљевство, и Немачка. Нова постава са Брусом Дикинсоном као певачем је ефикасно

представљена британској публици. Бенд је 1982. године наступио као главни извођач на *Reading Rock* фестивалу. Овај албум је донео светску славу Ајрон мејдену, продавши се у 14 милиона примерака широм света.^[22]

Амерички део The Number of the Beast турнеје је био контраверзан, јер су америчке конзервативне политичке групе за лобирање тврдили да је Ајрон мејден сатанистички бенд због наслова албума и истоимене песме.^[21] Сви покушаји бенда да зауставе критике су пропале. Групе хришћанских активиста су уништавали плоче Ајрон мејдена (заједно са плочама Озија Озборна) у знак протеста против групе.

Сматра се да су Дејв Мари (лево) и Адријан Смит (десно) најбољи гитарски дует у историји хеви метала.

„Run to the Hills“

▶ 0:00 / 0:00 — 🔊 ⋮

Главни сингл *The Number of the Beast* албума и први са Брусом Дикинсоном, „Run To The Hills“ је био у првих десет на листи у Британији и остала је једна од најпрепознатљивијих песама бенда.

Имајте поштомскоће при репродуцији овог записа?
Полегајте ВП:Помоћ око снимака.

Дикинсон је у то време још увек имао правне тешкоће са менаџментом Самсона и није му било дозвољено да штампа своје име на омоту албума. Међутим још увек је могао да даје „креативни утицај“ у многим песмама. У интервјуу за „Guitar Legends“ изјавио је да је допринео целокупној теми у песмама *Children of the Damned*, *The Prisoner* и *Run to the Hills*.

Децембра 1982. бубњар Клајв Бер је напустио групу због личних проблема и неодговарајућих датумима турнеје. Њега је заменио Нико Мекбрејн, бивши бубњар француског бенда Траст. Убрзо потом, бенд је отпутовао на Бахаме да снима први од три узастопна албума у Compass Point студију. Током 1983. објавили су албум „*Piece of Mind*“. У Уједињеном Краљевству заузима високо треће место, док у Америци где је дебитантски албум, заузима 70. место.^[23] *Piece of Mind* садржи два успешна сингла „*Flight of Icarus*“ и „*The Trooper*“.

Убрзо после успеха „*Piece of Mind*-а“, бенд је издао албум „*Powerslave*“ 9. септембра 1984. године. Албум је садржао многе омиљене песме обожавалица, као што су: *2 Minutes to Midnight*, *Aces High*, и *Rime of The Ancient Mariner*,^[24] песма заснована на истоименој поеми Самјуела Тејлора Колрица у трајању од преко 13 минута.

Турнеја која је пратила албум названа је „World Slavery Tour“ и била је једна од најдужих турнеја у историји бенда. Бенд је свирао 193 концерта у периоду од годину дана. Ову турнеју сматрају за једну од највећих у музичкој историји, јер је бенд током читаве турнеје чуло око 3,5 милиона људи.^[25] Многи концерти су свирани у истом граду, као на пример у Лонг Бичу, Калифорнија.

Где је бенд распродао четири концерта за редом, свирајући укупном публиком од 54.000 људи. Бенд је снимке из те арене издао као видео албум под именом *Live After Death*. Обожаваоци и критичари и сматрају овај албум за један од најбољих хард рок/хеви метал живих албума свих времена.^{[26][27]} Ајрон мејден је 1985. заједно са групом Квин наступио, као главни извођач на фестивалу *Rock In Rio* где су свирали пред публиком од око 300.000 људи.^[28] Ова турнеја је била исцрпљујућа, па је после њеног завршетка бенд узео одмор од шест месеци, чак отказујући мини турнеју која би подржавала бендов нови живи албум. Ово је био први одмор у историји бенда.^[29]

Експериментисање (1986—1989)

Вративши се са одмора, бенд је усвојио нови стил при изради њиховог албума из 1986. названог *Somewhere in Time*. Ово није био концептуални албум, али је његова тема била лабаво заснована на путовању кроз време и сличним темама као што су историја, пролазак времена и дуга путовања. По први пут у историји бенда, албум је садржао синтисајзер бас и гитаре, служећи да дода текстуру и слој звуку.^[30] И ако је албум сматран другачији од свих претходних, заузео је добра места на топ-листама у свету, нарочито сингл „*Wasted Years*“.

"Caught Somewhere in Time"

▶ 0:00 / 0:00 — 🔊 ⋮

Ово је исечак из песме Caught Somewhere in Time који приказује експерименталне звукове које је бенд убацио у албуму *Somewhere in Time*.

Имајте пошешкоће при репродуцији овог записа?
Полегајте ВП:Помоћ око снимака.

Експериментисање које је виђено у албуму *Somewhere in Time* настављено је и албумом *Seventh Son of a Seventh Son* издатог 1988. Ово је био концептуални албум који је пратио причу о митском детету које поседује моћи видовњака. Први пут је бенд користио синтисајзере приликом снимања, на супрот синтисајзер гитари из претходног албума. Критичари су изјављивали да је то произвело доступније издање.^[31] Ово је био други албум Ајрон мејдена који је достигао прво место на топ-листи Уједињеног Краљевства. Група је наступила на *Monsters of Rock* фестивалу у Донингтон парку 20. августа 1988. године, пред око 107 000 људи. То је била највећа посећеност у историји тог фестивала. Други извођачи су били Кис, Дејвид Ли Рот, Мегадет, Ганс ен роузес и Хелоувин.^[32] Током фестивала двоје људи је изгажено на смрт услед великог гурања, током концерта Ганс ен роуза, па је следећа година фестивала отказана.

Године 1990. је било десет година од објављивања првог сингла бенда. Бенд тада издаје „*The First Ten Years*“, серију од десет CD-ова и дуплих дванаестоинчних плоча. Између 24. фебруара и 28. априла 1990, индивидуални делови су се објављивали, сваки део садржећи по 2 сингла укључујући и Б стране.

Промене (1989—1994)

Године 1989, пошто је завршио турнеју са Ајрон мејденом, гитариста Адријан Смит издаје соло албум са својим бендом Ејесејпи-ом, под називом *Silver and Gold*. Такође током паузе 1989. године, певач Брус Дикинсон започиње рад на свом соло албуму заједно са бившим гитаристом Гилана - Јаником Герсом. Издао је албум под називом *Tattooed Millionaire* 1990. године.

Убрзо потом, Ајрон мејден се састаје да ради на новом албуму. Адријан Смит напушта бенд услед разлика са Стивом Харисом о правцу у којем бенд треба да се креће. Јаник Герс је изабран да се прикључи бенду као његова замена, због рада на соло пројекту Бруса Дикинсона. Заменивши Смита, Јаник је постао први нови члан бенда после седам година. Албум *No Prayer for the Dying* је издат октобра 1990. године.^[33]

Бенд се попео на првом месту Британске топ-листе са успешним синглом „Bring Your Daughter... to the Slaughter“. Песму је оригинално снимио Дикинсон за филм *Сиврава у Улици бресџова 5: Дејне снова*. Сингл је објављен 24. децембра 1990. и то је било једно од првих издања које је имало неколико другачијих формата и Б страна. Сингл држи рекорд за једно од најбржих пењања на листи и потом губљења скоро свих позиција у следећих неколико недеља.

Дикинсон је наступао на соло турнеји 1991. пре него што се враћа у студио са бендом да би радио на новом албуму *Fear of the Dark*. Албум је издат 1992. године и био је знатно дужи, због тога што је био први албум који је бенд издао на компакт-диску. Албум је имао неколико песама које су постале омиљене обожаваоцима. Диск је такође садржао два сингла „Wasting Love“ и „Be Quick or Be Dead“. То је такође био први албум где је песме писао Герс, али није било ниједне колаборације између Хариса и Дикинсона. Велика турнеја на коју је Ајрон мејден кренуо укључивала је и први латино амерички део (после једног јединог концерта током World Slavery турнеје). Група је такође наступила на *Monsters of Rock* фестивалу у седам европских земаља. Мејдени су други пут наступили у *Донингтон парку* пред 80.000 људи и издали видео албум са тог наступа по имену *Live at Donington*.^[34]

Јаник Герс је дошао као замена Адријану Смиту.

Године 1993, Брус Дикинсон напушта бенд како би наставио са својом соло каријером, али одлучује да остане на опроштајној турнеји. Бенд је касније издао и два жива албума. Први, *A Real Live One* садржи песме у периоду од 1986. до 1992. и издат је марта 1993. Други *A Real Dead One* садржи песме у периоду између 1980. до 1984. и издат је након одласка Дикинсона. Дикинсон наступа на свом опроштајном концерту 28. августа 1993. године. Концерт је снимао и преносио Бибиси и касније је издат по имену *Raising Hell*.

Ера Блејза Бејлија — The X Factor и Virtual XI (1994—1999)

Године 1994. године стотине вокалиста, учествују на аудицији Ајрон мејдена. Бенд је на крају изабрао Блејза Бејлија, бившег певача бенда Вулфсбејн. Бејли је имао другачији стил певања од свог претходника, па је добио помешану критику од фанова.^[35]

„Sign of the Cross“

▶ 0:00 / 0:00 — 🔊 ⋮

Блејз Бејли, замена Бруса Дикинсона, пева песму која отвара албум „*The X Factor*“.

После две године паузе и три године без издавања албума (рекорд бенда у то време), Ајрон мејден 1995. издаје албум *The X Factor*. Бенд је дебитовао на осмом месту топ-листе албума. То је била њихова најнижа позиција још од 1981. Албум је садржао „Sign of the Cross,“ еп од једанаест минута, то је најдужа песма бенда још од песме „Rime of the Ancient Mariner“. Бенд је током 1995. и 1996. ишао на турнејама, посетивши земље као што су Израел и Јужна Африка. После тога група објављује „Best of the Beast“, прву компилацију која садржи тада нови сингл „Virus“.

Група се вратила у студио како би снимила албум *Virtual XI*. Албум је издат 1998. године. Позиције на топ листама су биле најниже у историји групе, не успевши да се прода у преко милион примерака.^[36] У исто време Стив Харис је ремастеровао целу дискографију бенда све до „Live at Donington“ и издао је као сет.

Ed Hunter, Brave New World и Dance of Death (1999—2005)

Фебруара 1999. године, Бејли напушта бенд узајамним договором. У исто време, група изненађује своје обожаваоце када објављује да ће се бенду опет придружити Брус Дикинсон и Адријан Смит, а у исто време ће остати и Јаник Герс. Ајрон мејден сада има три гитаристе и креће на врло успешну *The Ed Hunter* турнеју. Ова турнеја је такође пратила и бендову компилацију највећих хитова „Ed Hunter“. Компилација такође садржи и истоимену компјутерску игру са маскотом бенда у главној улози.

Први албум *Brave New World*, после повратка Смита и Дикинсона, издат је 2000. године. Тематика албума је инспирисана филмовима *Врли нови свет* и *Човек исплетен од прућа*. Албум је садржао прогресивнији и мелодичнији звук, у односу на раније објављена дела, са разрађенијом песничком структуром и клавијатурним оркестром.

„Brave New World“

▶ 0:00 / 0:00 — 🔊 ⋮

Брус Дикинсон и Адријан Смит се враћају у бенд 1999. године.

Светска турнеја која је уследила, имала је преко сто датума и кулминирала је концертом у Рио Де Женеиру 19. јануара 2001. Бенд је тада свирао по други пут на фестивалу *Rock in Rio* пред публиком од око 550.000 људи.^[37] Ова изведба је снимана и издата на CD-у и DVD-у марта 2002. године као живи албум „Rock in Rio“.

У лето 2003. Ајрон мејден издаје нови албум *Dance of Death*. Издавањем овог албума бенд је постигао критичарски и комерцијални успех широм света. Неки критичари су се сложили да је ово издање достигло квалитет сличном ономе из ранијих албума као што су „Piece of Mind“ и „The Number of the Beast“. Бенд је створио мрачнију слику у односу на претходни албум. На тематику албума највише је утицала историја и књижевност. Песма *Montsegur* говори о освајању Катарске тврђаве 1244. године, док песма *Paschendale* говори о истоименој бици из Првог светског рата.

Турнеја која је пратила албум названа је „Dance of Death World Tour“. Трајала је 4 месеца, а бенд је свирао на око 50 концерта пред око 750.000 људи. Ово укључује и распродате концерте у Јужној и Северној Америци, Европи и Јапану.

Њихов наступ у Вестфаленхален арени (Дортмунд) је снимљен и издат августа 2005. као живи албум и DVD, назван „Death on the Road.“

Бенд најављује 2005. године „Eddie Rips Up the World“ турнеју, повезујући је са DVD-ом „The Early Days“, који садржи само материјал из прва четири албума. Као део њихове прославе раних дана бенда, песма Number of the Beast је реиздата и попела се право на треће место британске топ-листе. Турнеја је имала многе распродате концерте и фестивале где је бенд био главни извођач. Њихов концерт, на стадиону Улеви у Шведској, преношен је уживо у целој Европи. Концерт су видели приближно 60 милиона људи.

Задњи концерт Мејдена на Озфесту био је 20. августа 2005. године у Хјундаи павиљону пред око 50.000 људи.

Бенд завршава турнеју наступајући на викенд фестивалима Reading и Leeds^[38] - два концерта где су били око 130.000 људи и у Ирској 31. августа где су пред 40.000 фанова наступали на стадиону RDS.^[39] По други пут у својој историји бенд је свирао на хуманитарном концерту који организује фондација њиховог бившег бубњара Клајва Бера.

A Matter of Life and Death (од 2005. до почетка 2007)

У јесен 2006. Ајрон мејден издаје нови албум A Matter of Life and Death. И ако ово није концептуални албум,^[40] рат и религија су главне теме у тексту песама, као и на омоту албума. Албум је наставио еволуцију групе ка отвореном прогресивном рок бенду мењајући многе хеви метал аспекте које су дефинисале албуме из раних осамдесетих година, као што су увођење комплексних промена ритмова и акустичних гитара. На успешној турнеји која је уследила, бенд је свирао цео албум, али је реакција на ову одлуку била помешана.^[41]

Децембра 2006, Ајрон мејден је снимио живу сесију у Abbey Road Studios за „Live from Abbey Road“. Њихов наступ је приказан на телевизији Channel 4 марта 2007 и Sundance Channel јуна 2007, заједно са Наташом Бедингфилд.^[42]

Новембра 2006. менаџер бенда Род Смолвуд објављује да је сарадња дуга 27 година са Sanctuary Music-ом завршена и бенд оснива нову компанију „Phantom Music Management“ у јесен 2006. Ниједна друга значајна промена није направљена.

Други део њихове турнеје је назван A Matter of the Beast у част прославе 25 година од издавања The Number of the Beast албума. Бенд се појављује на неколико великих фестивала широм света.^[43] Група је објавила да ће свирати по пет песама из The Number of the Beast и A Matter of Life and Death албума, али свирају само 4 песама из The Number of the Beast. Први пут наступају на Блиском истоку, на Dubai Desert Rock фестивалу 2007. пред око 20.000 фанова. Затим свирају први пут у Индији на Eddfest-у у Бангалору пред 45 000 људи. Овај догађај је био посебан, јер је означавао први концерт неког великог хеви метал бенда у Индији. Мејдени потом наступају на низ европских концерта, укључујући фестивале на отвореном и концертима на стадиону. У Енглској су били главни акт на Download фестивалу у Донингтон парку по четврти пут у њиховој

каријери. Концерту је присуствовало 80.000 људи, што је оборило рекорд фестивала упркос већој цени карте.^[44] 24. јуна завршавају турнеју хуманитарним концертом у лондонској Брикстон академији, као помоћ фонду који је основао њихов бивши бубњар Клајв Бер.

Somewhere Back in Time World Tour и Flight 666 (2007—2009)

Бенд, 5. септембра 2007. године, најављује „Somewhere Back in Time World Tour“,^[45] како би подржали издавање DVD-а њиховог *Live After Death* албума. Сетлиста турнеје се састојала од најуспешнијих хитова из 1980е, са бином која је била идентична бини из „Powerslave ере“. Турнеја је започета у Мумбају 1. фебруара 2008, где бенд свира пред публиком од скоро 30.000 људи. Први део њихове турнеје се састојао од 24 концерта у 21. граду. Бенд је путовао својим специјалним авионом названом „Ed Force One“.^[46] Свирали су први пут у Костарици и Колумбији, а такође и у Аустралији где нису били још од 1992. године. Бенд издаје 12. маја нову компилацију названу „Somewhere Back in Time“. Компилација садржи одабране песме између 1980. и 1988, укључујући и неколико верзија из „Live After Death-а“. Бенд држи концерт на Твикенем стадиону, што је њихов први концерт на неком стадиону у Британији.^[47] Задњи део њихове турнеје је био у фебруару и марту 2009. године.^[48] Бенд се први пут појављује у Перуу и Еквадору, а враћа се после 19 година у Венецуели и после 16 година у Новом Зеланду.^[49] На Rock In India фестивалу свирају свој трећи индијски концерт у периоду од две године. Задњи део турнеје се завршио на Флориди 2. априла, после чега група узима одмор.

Брус Дикинсон на Somewhere Back in Time World Tour.

Издавање документарног филма је најављено 20. јануара 2009. године. Филм је назван „Iron Maiden: Flight 666“ и прати групу за време првог дела Somewhere Back In Time турнеје. Снимљен је у копродукцији са Banger Productions, а објавио га је Universal Music Group у САД и EMI Records- у остатак света.^[50]

Током презентације у Сао Паолу, 15. марта 2009, Брус Дикинсон је рекао да је свирка у том граду била највећа у њиховој каријери. Мејдени су на том концерту наступали пред око 100.000 људи, што је њихов лични рекорд (не рачунајући наступе на фестивалима, јер су на њима наступали други бендови).^[51] На додељивању Британских музичких награда 2009. године, бенд је награђен у категорији *Најбољи насџуи уживо*.

The Final Frontier (2010—данас)

Почетком 2010. године група издаје обавештење у коме бенд почиње са припремом новог материјала за нови албум и да је већ резервисао студио са Кевином Ширлијем као продуцентом.^{[52][53][54]} *The Final Frontier* је најављен 4. марта,^[1] а објављен 16. августа. То је био 15. студијски албум бенда. Албум је добио похвале од стране критичара и постао највећи комерцијални успех бенда, јер је заузео прво место на топ-листама у 40. земаља широм света. Бенд је, на турнеји која је уследила, свирао на 98 концерта широм света, укључујући и прве концерте у

Ајрон мејден наступа у Даблину током The Final Frontier светске турнеје

Индонезији и Трансилванији. Турнеја се завршила у Лондону 6. августа 2011.^{[55][55][56][57][58]} На 53. додели Греми награда, 13. фебруара 2011, бендов сингл „El Dorado“ побеђује у категорији *Најбоља метал изведба*. То је бендов први Греми после две номинације („Fear of the Dark“ из 1994. и „The Wicker Man“ из 2001)^{[2][59]}

EMI је најавио 15. марта да ће издати компилацијски албум као наставак албума *Somewhere Back in Time* из 2009. године. Албум је назван *From Fear to Eternity* и издат 6. јуна. Албум покрива период од 1990. до 2010. године (осам задњих студијских албума). Песме које је певао Блејз Бејли, укључене су као живе верзије које пева Брус Дикинсон.

У интервјуу поводом издавања „From Fear to Eternity“, менаџер групе Род Смолвуд открива да ће бенд издати нови концертни DVD 2011. године сниман током The Final Frontier World Tour.^[60]

Утицај на друге уметнике

Ајрон мејден је инспирисао многе уметнике.

Металикин бубњар Ларс Улрих је рекао: „Ајрон мејден је био нацрт свега што смо ми хтели да будемо. Одувек сам имао невероватну количину поштовања и дивљење према њима.“^[61] Такође каже да су Металикине песме - Fade to Black, Welcome Home (Sanitarium) и One инспирисане Ајрон мејденом.

Певачици Лејди Гаги Ајрон мејден је омиљени бенд, рекла је „да њихови фанови уживо, дишу и умиру за Мејден, и то је мој сан. Мејдени су ми променили живот.“

Кери Кинг гитариста Слејера каже: „Разлог због ког Слејер постоји је Ајрон мејден. Свирали смо „*Phantom of the Opera*“ у малом клубу; срећом запазио нас је власник „Metal Blade-a“...и дакле ево нас сад овде!“^[61]

Фронтмен Слипкнота Кори Тејлор је такође велики фан и изјавио је: „Стив Харис ради више са четири прста од сваког кога сам икада у животу видео. А Брус Дикинсон? Човече! Мени је он суштински певач старе школе хеви метала. Може да погоди ноте које су једноставно болесне, и велики је шоумен. Све то ме је учинило фаном. И није било особе са ким сам се дружио, а да није покушала да нацрта Едија у школским књигама.“

WWE рвач Крис Џерихо каже да му је Ајрон мејден омиљени бенд и да су имали огроман утицај на њега и његов бенд Фози.

Ем Шедоуз, из бенда Авенџед Севенфолд, сматра да је Ајрон мејден најбољи бенд уживо изјавивши: „Мејдени су далеко најбољи уживо бенд у свету и њихова музика је безвремена.“^{[61][62]}

Певач Тривијума, Мет Хифи каже: „Ајрон мејден је помогао у стварању онога што знамо као хеви метал. Њихов утицај се може чути у класичним и савременим сличним групама; група обожавалица се протеже од најмлађих и најновијих хеви метал регрута све до екстремне, хеви

метал елите. Без Ајрон мејдена, Тривијум сигурно не би постојао.“^[61]

Музика Ајрон мејдена је такође помогла Јеспешу Стромблodu, из групе Ин флејмс, да створи мелодични дет метал жанр, јер је „хтео да комбинује дет метал са мелодичним гитарским звуковима Ајрон мејдена.“^[63]

Имиц и заоставштина

Нико Мекбрејн је у бенду још од 1982.

Ајрон мејден је заузео 24. место на листи „100 Највећих уметника хард рока“ (енгл. *100 Greatest Artists of Hard Rock*).^[64] Такође су заузели четврто место на MTV-јевој листи „Топ 10 највећих хеви метал бендова свих времена“ (енгл. *Top 10 Greatest Heavy Metal Bands of All Time*). Ајрон мејден је проглашен и за трећи најбољи хеви метал бенд свих времена на VH1-овој листи „Топ 20 метал бендова“ (енгл. *Top 20 Metal Bands*).^[65] Група такође добија Ајвор Новело награду за интернационално достигнуће 2002. године^[4] и примају је у Холивудско рок шеталиште на Сансет булевару.

Ајрон мејден често користи слоган „Up the Irons“ (прим. превода *Најред Ајронси*) на њиховој лиценцираној роби. То је парафраза „Up the Hammers,“ која се односи на лондонски фудбалски клуб Вест Хем јунајтед, чији је обожаваалац Стив Харис. Обожаваатељи Ајрон мејдена користе ову фразу како би се поздрављали или као знак распознавања.

Препознатљив лого групе налазио се на свим издањима још од њиховог почетка. Инспирисан је дизајном постера за филм

Човек који је пао на земљу.^[66]

Музички часопис Kerrang! 2008. године издаје трибјут албум „*Maiden Heaven: A Tribute to Iron Maiden*“. Песме бенда су свирали извођачи на које је утицао Ајрон мејден. Неки од њих су: Металика, Машин Хед, Дрим Тијатер, Тривијум, Кохид енд Кембрија, Авенџед Севенфолд итд. Постоје и други трибјут албуми са другим извођачима, укључујући и клавијатурни, електро, блек метал и хип хоп трибјут.

Песме Мејдена су се користиле у неколико видео-игара, као на пример у играма: Carmageddon 2, Grand Theft Auto: Vice City, Grand Theft Auto: Episodes From Liberty City, Grand Theft Auto IV: The Lost and Damned, Tony Hawk's Pro Skater 4, SSX on Tour и Madden NFL 10.^[67] Њихова музика се такође појављује у ритмичким видео-играма Guitar Hero и Rock Band, а песме се такође појављују у филмовима Феномена (итал. *Phenomena*) и Убиство по ставкама. Анимирани дуо Бивес и Батхед коментарисали су позитивно о Ајрон мејдену неколико пута.

Аутор Трансформерса, Бил Форстер је обожаваалац Мејдена и убацио је неколико референци, као што су текстови песама и фраза „Up the Irons.“^{[68][69]}

Маскота

Дугогодишња маскота бенда је Еди. Еди се налази на већини албума, као и на концертима. Садашњу препознатљиву верзију је створио Дерек Ригс,^[70] а као инспирација му је послужила спаљена глава америчког војника коју је видео на документарцу о бици за Гвадалканал.^[71] Дерек је био једини аутор Едија све до 1992. када бенд унајмљује и друге уметнике, као што је Мелвин Грант. Едију је име дао бенд на основу старе шале популарне у време настанка бенда.^[71] У почетку је то била најобичнија маска, која је стојала одмах поред логотипа бенда.^[72]

Типична бина бенда током концерта са Едијем у позадини.

Оптужбе за сатанизам и мистицизам

Њихов најконтроверзнији и најпопуларнији албум *The Number of the Beast* је објављен 1982. године. Хришћанске групе, нарочито оне у Сједињеним Државама, су због овог албума оптужиле бенд да је сатанистички. Забрањено им је да свирају у Чилеу 1990. године због истих оптужби. Међутим, насупрот овим веровањима, бенд није Сатанистички нити верује у мистицизам. По бенду ђаволска слика, која се повезује са њима, створена је због њихових омота албума и неколико песама, али то не треба да буде повезано са њиховом религијом и да буде центар њихове музике. У интервјуу који се налази на DVD-у „*The Early Days*“, Стив Харис је изјавио да није Сатаниста и да је песма *The Number of the Beast* настала на основу кошмара који је имао.^[73] Осим тога бубњар групе Нико Мекбрејн је у ствари *ојейи рођени хришћанин* још од 1999.^[74]

Утицаји и музички стил

Групе и музичари који су утицали на Ајрон мејден су: Џудас Прист, Блек Сабат,^[75] Дип Парпл,^[75] Рејнбоу, Лед Цепелин,^[75] Крим, Битлси, Б. Б. Кинг, Џими Хендрикс, Ху,^[75] Раш, Кинг Кримсон, Тин Лизи, Стикс, Квин, UFO, Јураја Хип,^[73] Вишбон еш,^[76] Пинк Флојд,^[75] ЕЛП,^[75] Јес^[75] и Џетро Тал.^[75]

Стив Харис је 2010. године рекао: „Мислим да свако ко жели да разуме Мејденове раније ствари, поготово хармонију гитара, само треба да слушају Вишбон ешов албум *Argus*. Тин Лизи исто, али не толико. А онда смо желели да убацимо мало прогресивности такође, јер сам стварно слушао бендове као што су Џинезис и Џетро Тал. Све то искомбинујте са тешким рифовима и брзином и добили сте то.“^[62] Харис је 2004. објаснио да бендова тешкоћа долази од Блек Сабата и Дип Парпла са мало убаченог Цепелина.^[75] Поврх свега, Харис је развио свој сопствени стил свирања, кога је гитариста Јаник Герс описао као „ритам гитара“,^[77] што је доводило до бендовог галопирајућег стила у песмама као што су *The Trooper*^[78] и *Run to the Hills*.^[79]

Специјални лет

Октобра 2007. Ајрон мејден добија дозволу да користи авион 757 компаније *Astraeus*, као транспорт на њиховој *Somewhere Back in Time* светској турнеји.^[80] Певач Брус Дикинсон је пилотирао летелицом „Ed Force One“, јер је радио као комерцијални пилот за *Astraeus*. Авион је преправљен у комби конфигурацију, пребојен у боје Ајрон мејдена и добио листу места која су посећена током турнеје. Ова шема је коришћена све до 28. маја 2008. када је авион опет почео да обавља комерцијалне летове.^[80] Исти авион је коришћен у другом делу *Somewhere Back in Time*

турнеје 2009. године, а такође игра велику улогу у награђеном документарном филму Iron Maiden: Flight 666. Филм се приказивао у 42 земље света од априла 2009. године, а појавио се у DVD и Blu-ray форматима у Сједињеним Државама јуна 2009. Филм је своју прву телевизијску премијеру имао 4. марта на каналу BBC4, као део програма „Heavy Metal Britannia“.^[80]

„Ed Force One“ је коришћен опет у The Final Frontier World Tour 2011, с тим што је опет префарбан да би одговарао тематици албума The Final Frontier.^[81]

Награде и признања

Британске музичке награде

- 2009.: Best British Live Act — Iron Maiden (*срп. Најбољи британски живи наступ*)

Ајвор Новело награде

- 2002.: International Achievement — Iron Maiden (*Интернационално достигнуће - Ајрон мејден*)

Холивудско рок шеталиште

- 2005.: RockWalk Of Fame Inductee - Iron Maiden (*Индукован на Рок шеталиште: Ајрон мејден*)

Шведски рок

- 2011.: 50 Albums Of The decade 2001—2011.: Бр. 1 - A Matter of Life and Death, Бр. 2 - Dance of Death и Бр. 5 - The Final Frontier - Iron Maiden (*50 албума деценије 2001—2011*)

Греми награде

- 2011.: Grammy Award for Best Metal Performance El Dorado from The Final Frontier (*Греми награда за најбољу метал изведбу: El Dorado из The Final Frontier*)

Kerrang! награде

- 1983.: Best British Band: Iron Maiden (*Најбољи британски бенд: Ајрон мејден*)
- 1983.: Album Of A Year: Iron Maiden - "The Number Of The Beast" (*Албум године: Ајрон мејден - „The Number Of The Beast“*)
- 1984.: All Times Album: Iron Maiden - "Piece Of Mind" (*Албум свих времена: Ајрон мејден - „Piece Of Mind“*)
- 1984.: Best Band On The Planet: Iron Maiden (*Најбољи бенд на планети: Ајрон мејден*)
- 1984.: Best Live Band: Iron Maiden (*Најбољи живи бенд: Ајрон Мејден*)
- 1990.: Band Of The Decade: Iron Maiden (*Бенд деценије: Ајрон мејден*)
- 1991.: Best British Band: Iron Maiden (*Најбољи британски бенд: Ајрон Мејден*)
- 1991.: Rock Icon: Eddie (Iron Maiden) (*Рок икона: Еди*)
- 1991.: Best Bassist In The World: Steve Harris (Iron Maiden) (*Најбољи басиста на свету: Стив Харис*)
- 1992.: Best Bassist In The World: Steve Harris (Iron Maiden) (*Најбољи басиста на свету: Стив Харис*)

- 1993.: Best Metal Album Of All - Times: Iron Maiden - "The Number Of The Beast" (*Најбољи албум свих времена: Ајрон мејден - „The Number Of The Beast“*)
- 2002.: Best Live Album All - Times: Iron Maiden - "Live After Death" (*Најбољи живи наступ свих времена: Ајрон Мејден - „Live After Death“*)
- 2005.: Kerrang! Hall of Fame — Iron Maiden (*Керанг! Дворана Славних - Ајрон мејден*)
- 2010.: Best Metal Album Of All - Times: Iron Maiden - "The Number Of The Beast" (*Најбољи метал албум свих времена: Ајрон Мејден - „The Number Of The Beast“*)
- 2011.: Most Influential Rock Band In Last 30 Years: TOP 3 - Iron Maiden (*Најутицајнији рок бенд у задњих 30 година: Треће место - Ајрон Мејден*)

"Metal Hammer" награде

- 2008.: Icon Award — Eddie the Head (*Награда икона - Еди*)
- 2009.: Golden Gods Award — Iron Maiden (*Награда Златни богови - Ајрон мејден*)

Metal Storm награде

- 2006.: Best Heavy Metal Album — *A Matter of Life and Death* (*Најбољи хеви метал албум - „A Matter of Life and Death“*)

South by Southwest филмски фестивал

- 2009.: 24 Beats Per Second — Flight 666

Classic Rock рокенрол награде

- 2003.: Best Package Reissue: "Eddie's Archives" - Iron Maiden (*Најбоље реиздање пакета: „Eddie's Archives“ - Ајрон мејден*)
- 2003.: Best Live DVD: "Rock In Rio" - Iron Maiden (*Најбољи живи DVD: „Rock In Rio“ - Ајрон мејден*)
- 2006.: Album Of The Year — *A Matter Of Life And Death*, Iron Maiden (*Албум године - „A Matter Of Life And Death“, Ајрон мејден*)
- 2006.: Vip Award Special — Rod Smallwood, Iron Maiden (*ВИП специјалне награде - Рол Смолвуд*)
- 2009.: Band of the year — Iron Maiden (*Бенд године - Ајрон мејден*)

Џуно награде

- 2010.: DVD of the Year — Iron Maiden: *Flight 666* (Сем Дун и Скот Мекфиден) (*DVD године - Ајрон мејден: Flight 666'*)^[82]

Европске филмске награде

- 2010.: Greener Festivals Award — Sonisphere Festival Iron Maiden, Knebworth Park, 2010 (*Greener Festivals награда Сонисфер фестивал Ајрон Мејден, Кнебворт парк, 2010.*)^[83]
- 2010.: Best European Festival — Sonisphere Festival Iron Maiden, Knebworth Park, 2010 (*Најбољи европски фестивал - Сонисфер фестивал Ајрон Мејден, Кнебворт парк, 2010.*)^[84]

Кључеви града

- 2011.: Honorary Visitors Of BSAS - Keys To The City, Буенос Ајрес, 2011.^[85]

Дискографија

Студијски албуми

- 1980. *Iron Maiden*
- 1981. *Killers*
- 1982. *The Number of the Beast*
- 1983. *Piece of Mind*
- 1984. *Powerslave*
- 1986. *Somewhere in Time*
- 1988. *Seventh Son of a Seventh Son*
- 1990. *No Prayer for the Dying*
- 1992. *Fear of the Dark*
- 1995. *The X Factor*
- 1998. *Virtual XI*
- 2000. *Brave New World*
- 2003. *Dance of Death*
- 2006. *A Matter of Life and Death*
- 2010. *The Final Frontier*
- 2015. *The Book of Souls*
- 2021. *Senjutsu*

Живи албуми

- 1985. *Live After Death*
- 1993. *Live at Donington*
- 1993. *A Real Live One*
- 1993. *A Real Dead One*
- 1998. *A Real Live/Dead One*
- 2002. *Rock in Rio*
- 2005. *Death on the Road*
- 2008. *Somewhere back in time*
- 2012. *En Vivo*

Компилације

- 1990. *The First Ten Years*
- 1995. *The Story So Far: Part 1*
- 1995. *The Story So Far: Part 2*
- 1996. *Best of the Beast*
- 1998. *Eddie's Ed*

- 1999. *Ed Hunter*
- 2002. *Edward The Great*
- 2002. *Eddie's Archive*
- 2005. *The Essential Iron Maiden*
- 2011. *From Fear to Eternity*

VHS/DVD

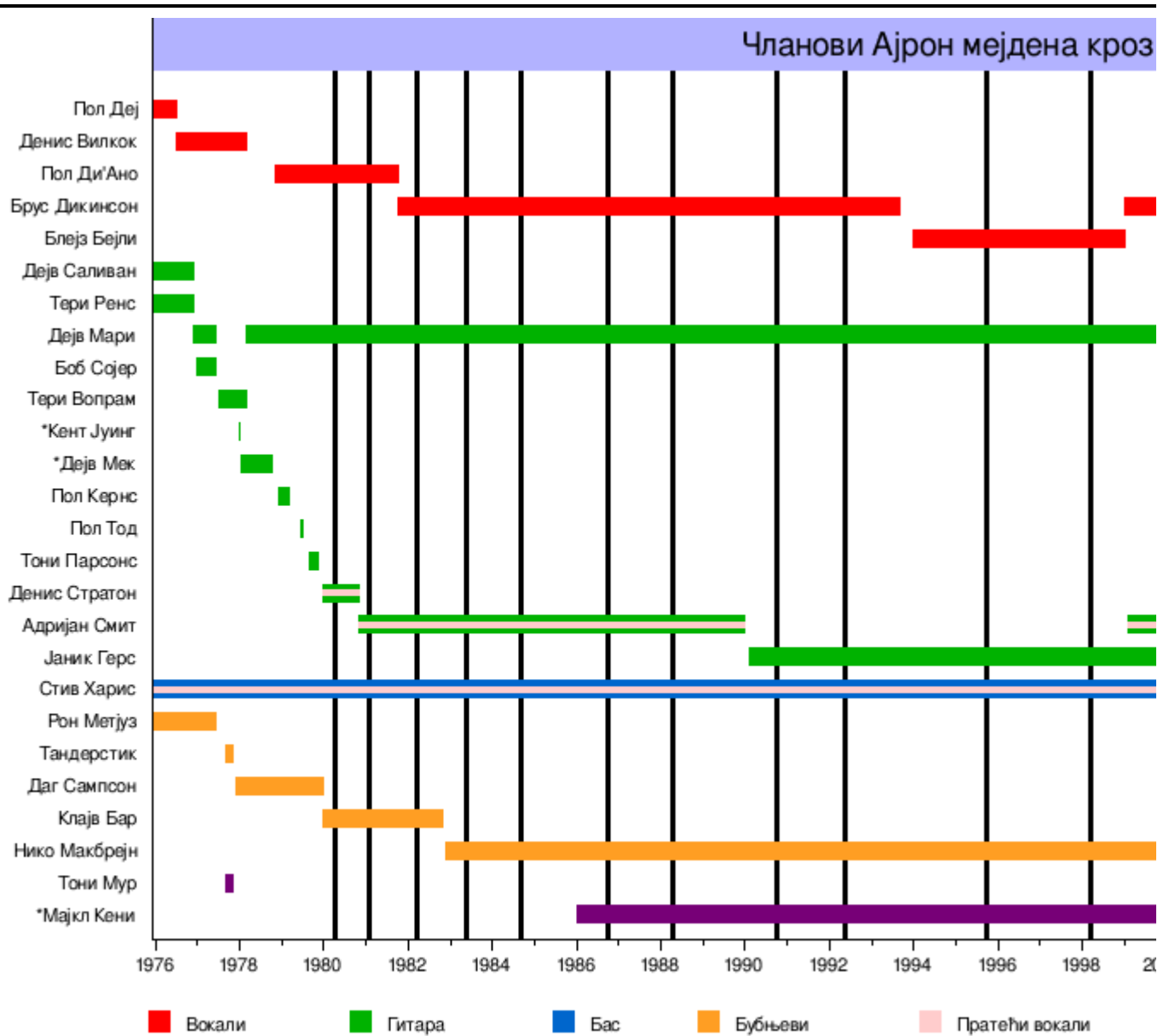
- 1981. *Live at the Rainbow*
- 1983. *Video Pieces*
- 1985. *Behind the Iron Curtain*
- 1985. *Live After Death*
- 1987. *12 Wasted Years*
- 1989. *Maiden England*
- 1990. *The First Ten Years: The Videos*
- 1993. *Donington Live 1992*
- 1993. *Raising Hell*
- 2001. *Classic Albums: The Number of the Beast*
- 2002. *Rock in Rio*
- 2003. *Visions of the Beast*
- 2004. *The Early Days*
- 2005. *Death on the Road*
- 2009. *Flight 666*

EP-ОВИ

- 1979. *The Soundhouse Tapes*
- 1980. *Live!! +one*
- 1981. *Maiden Japan*

- 2004. *No More Lies*

Састав

Турнеје

Трајање	Концертна турнеја	Поставе					Заказани наступи
		Вокали	Бас	Гитаре		Бубњеви	
Фебруар 1980.	<u>Metal for Muthas Tour</u>	П. Ди'Ано	С. Харис	Д. Мари	Д. Стратон	К. Бер	11
Апр 1980. ец 1980.	<u>Iron Maiden Tour</u>						75
Феб 1981.–Дец 1981.	<u>Killers World Tour</u>				А. Смит		140
Феб 1982.–Дец 1982.	<u>The Beast on the Road</u>	Б. Дикинсон					187

Мај 1983.–Дец 1983.	<u>World Piece Tour</u>						142
Авг 1984.–Јул 1985.	<u>World Slavery Tour</u>						193
Сеп 1986.–Мај 1987.	<u>Somewhere on Tour</u>						157
Апр 1988.–Дец 1988.	<u>7th Tour of a 7th Tour</u>						101
Сеп 1990.– Сеп 1991.	<u>No Prayer on the Road</u>						118
Јун 1992.– Нов 1992.	<u>Fear of the Dark Tour</u>						68
Мар 1993.–Авг 1993.	<u>Real Live Tour</u>						45
Сеп 1995.– Сеп 1996.	<u>The X Factour</u>	<u>Б. Бејли</u>				<u>Н. Мекбрејн</u>	138
Апр 1998.–Дец 1998.	<u>Virtual XI World Tour</u>						87
Јул 1999.–Окт 1999.	<u>The Ed Hunter Tour</u>	<u>Б. Дикинсон</u>		<u>Ј. Герс</u>	<u>А. Смит</u>		30
Јун 2000.–Јан 2001.	<u>Brave New World Tour</u>						92
Мај 2003.–Авг 2003.	<u>Give Me Ed... 'Til I'm Dead Tour</u>						56
Окт 2003.– Феб 2004.	<u>Dance of Death World Tour</u>						53
Мај 2005.– Сеп 2005.	<u>Eddie Rips Up the World Tour</u>						45
Окт 2006.–Јун 2007.	<u>A Matter of Life and Death Tour</u>						58
Феб 2008.–Апр 2009.	<u>Somewhere Back in Time World Tour</u>						91
Јун 2010. вг 2011.	<u>The Final Frontier World Tour</u>						101

Види још

- Хиподром '81 (музички догађај)

Референце

1. „Iron Maiden announce new studio album 'The Final Frontier' and North American Tour” (http://www.ironmaiden.com/index.php?categoryid=8&p2_articleid=1184). Ironmaiden.com. 4. 3. 2010. Приступљено 27. 8. 2010.
2. „Iron Maiden, Slayer, Megadeth, Ozzy, Korn Among Grammy Awards Nominees” (<https://web.archive.org/web/20101206190551/http://www.roadrunnerrecords.com/blabbermouth.net/news.aspx?mode=Article&newsitemID=150243>). Blabbermouth. 1. 12. 2010. Архивирано из оригинала (<http://www.roadrunnerrecords.com/blabbermouth.net/news.aspx?mode=Article&newsitemID=150243>) 6. 12. 2010. г. Приступљено 2. 12. 2010.
3. Pfanner, Eric (5. 9. 2010). „Die-Hard Fans Follow Iron Maiden Into the Digital Age” (http://www.nytimes.com/2010/09/06/business/media/06maiden.html?_r=2&ref=music). *New York Times*. Приступљено 10. 11. 2010.
4. „Iron Maiden honoured with Ivor Novello award” (https://web.archive.org/web/20070310153337/http://www.ironmaiden.com/index.php?categoryid=8&p2_articleid=26). Sanctuary Group. 18. 9. 2002. Архивирано из оригинала (http://www.ironmaiden.com/index.php?categoryid=8&p2_articleid=26) (Official Website) 10. 3. 2007. г. Приступљено 11. 10. 2006.
5. „Iron Maiden's History” (http://www.metalyou.com/band/iron_maiden/history/). *magazine*. metalyou.com. Приступљено 9. 8. 2011.
6. Wall & Ling 2001, стр. 32.
7. Wall & Ling 2001, стр. 33.
8. Wall & Ling 2001, стр. 46.
9. Wall & Ling 2001, стр. 50.
10. Wall & Ling 2001, стр. 53.
11. Wall & Ling 2001, стр. 163–164.
12. Fuentes Rodríguez 2005, стр. 17.
13. Wall & Ling 2001, стр. 104–105.
14. Wall & Ling 2001, стр. 108.
15. „Early Gigs Metal For Muthas Tour” (http://www.ironmaidencommentary.com/?url=tour00_mfm/tour00_mfm&lang=eng&link=tours). Ironmaidencommentary.com. Приступљено 12. 8. 2011.
16. Wall & Ling 2001, стр. 143.
17. Fuentes Rodríguez 2005, стр. 19–21.
18. Hinchcliffe, Jon (1999). „Dennis Stratton Interview: October 1999” (<http://www.praying-mantis.com/mantis/dennis99.shtml>). Praying-Mantis.com. Приступљено 8. 10. 2006.
19. Wall & Ling 2001, стр. 183.
20. Wall & Ling 2001, стр. 227.
21. Wall & Ling 2001, стр. 228.
22. „Die-Hard Fans Follow Iron Maiden Into the Digital Age” (http://www.nytimes.com/2010/09/06/business/media/06maiden.html?_r=1). The New York Times. 5. 9. 2010. Приступљено 13. 1. 2011.
23. „Piece of Mind” (<http://www.billboard.com/charts/billboard-200#/album/iron-maiden/piece-of-mind/9073>). *Billboard*. Nielsen Business Media, Inc. Приступљено 1. 8. 2009.

24. Wall & Ling 2001, стр. 244.
25. Stenning 2006, стр. 102.
26. Prato, Greg. Iron Maiden (<https://www.allmusic.com/album/r9915>) на сајту AllMusic (језик: енглески). Приступљено 26. 6. 2011..
27. Wall, Mick (3. 10. 1985). „Total Death!“. *Kerrang!*. **104**. London, UK: Morgan Grampian. стр. 13.
28. „Iron Maiden Timeline“ (<https://web.archive.org/web/20100425133226/http://www.ironmaiden.com/index.php?categoryid=14>). *IronMaiden.com*. 13. 10. 2009. Архивирано из оригинала (<http://www.ironmaiden.com/index.php?categoryid=14>) 25. 04. 2010. г. Приступљено 14. 07. 2011.
29. Stenning 2006, стр. 104.
30. Prato, Greg (2008). „Somewhere in Time - Review“ (<https://www.allmusic.com/album/r9916>). allmusic. Приступљено 12. 10. 2008.
31. Denning, Adrian. „Album reviews - Iron Maiden“ (<http://www.adriandenning.co.uk/maiden.html>). *adriandenning.co.uk*. Приступљено 12. 10. 2008.
32. „Doningto9 - Iron Maiden“ (<http://www.ukrockfestivals.com/donington-1988.html>). *Donington 1988*. Приступљено 12. 10. 2009.
33. „No Prayer for the Dying“ (<https://www.allmusic.com/album/r9919>). Allmusic. Приступљено 14. 1. 2009.
34. „Live At The Donington“ (<https://www.imdb.com/title/tt0352442/>). IMBD. 2008. Приступљено 14. 10. 2009.
35. „Iron Maiden CD reviews“ (<http://www.roughedge.com/cdreviews/i/ironmaiden.htm#bravetbj>). *Rough Edge Reviews*. Приступљено 12. 10. 2008.
36. „Virtual XI“ (https://web.archive.org/web/20141028181215/http://www.ironmaiden.com/index.php?categoryid=22&p2_articleid=318). *IronMaiden.com*. 2008. Архивирано из оригинала (http://www.ironmaiden.com/index.php?categoryid=22&p2_articleid=318) 28. 10. 2014. г. Приступљено 12. 10. 2008.
37. Fuentes Rodríguez 2005, стр. 114.
38. Williams, Scott (31. 8. 2005). „Iron Maiden Reading 2005 Review“ (<https://web.archive.org/web/20061014201209/http://www.efestivals.co.uk/festivals/reading/2005/review-ironmaiden.shtml>). *EFestivals.com*. Архивирано из оригинала (<http://www.efestivals.co.uk/festivals/reading/2005/review-ironmaiden.shtml>) 14. 10. 2006. г. Приступљено 11. 10. 2006.
39. „Iron Maiden rise above Osbourne's drama at Leeds“ (<https://web.archive.org/web/20060720224945/http://www.nme.com/news/113509.htm>). *NME*. 2005. Архивирано из оригинала (<http://www.nme.com/news/113509.htm>) (Official Website) 20. 7. 2006. г. Приступљено 11. 10. 2006.
40. „Iron Maiden Drummer, Guitarist Talk About New Album“ (<https://www.webcitation.org/665YNhcWo?url=http://legacy.roadrunnerrecords.com/blabbermouth.net/news.aspx?mode=Article>). *Blabbermouth*. 5. 7. 2006. Архивирано из оригинала (<http://www.roadrunnerrecords.com/blabbermouth.net/news.aspx?mode=Article&newsitemID=54636>) 11. 3. 2012. г. Приступљено 17. 9. 2006.
41. „Dickinson and his veteran boys can still rock...“ (<https://web.archive.org/web/20110710215730/http://moreresults.factiva.com/results/index/index.aspx?ref=EVETIM0020061214e2ce00004>). *Evening Times*. Архивирано из оригинала (<http://moreresults.factiva.com/results/index/index.aspx?ref=EVETIM0020061214e2ce00004>) 10. 7. 2011. г. Приступљено 1. 1. 2009.
42. „More4: Live from Abbey Road“ (<https://web.archive.org/web/20080923162417/http://www.channel4.com/more4/shows/a/abbeyroad/index.html>). *Channel 4*. 2007. Архивирано из оригинала (<http://www.channel4.com/more4/shows/a/abbeyroad/index.html>) 23. 9. 2008. г. Приступљено 12. 10. 2008.

43. „Tour Listing” (<https://web.archive.org/web/20151027050524/http://www.ironmaiden.com/index.php?categoryid=15>). IronMaiden.com. 2007. Архивирано из оригинала (<http://www.ironmaiden.com/index.php?categoryid=15>) 27. 10. 2015. г. Приступљено 11. 8. 2007.
44. „Tour Preview” (https://web.archive.org/web/20070909012425/http://www.ironmaiden.com/index.php?categoryid=8&p2_articleid=433). IronMaiden.com. 2007. Архивирано из оригинала (http://www.ironmaiden.com/index.php?categoryid=8&p2_articleid=433) 09. 09. 2007. г. Приступљено 8. 8. 2007.
45. „World Tour 08” (https://web.archive.org/web/20141113165943/http://www.ironmaiden.com/index.php?categoryid=8&p2_articleid=664). IronMaiden.com. Архивирано из оригинала (http://www.ironmaiden.com/index.php?categoryid=8&p2_articleid=664) (Announcement) 13. 11. 2014. г. Приступљено 1. 11. 2007.
46. „Ed Force One” (<http://www.maiden-world.com/articles/ed-force-one.html>). *Maiden-World.com*. 20. 12. 2007. Приступљено 9. 8. 2008.
47. „Iron Maiden live at Twickenham” (<https://web.archive.org/web/20080803023522/http://www.thrashhits.com/2008/07/live-iron-maiden-london-twickenham-stadium-5-july-2008/>). *Thrash Hits*. 28. 7. 2007. Архивирано из оригинала (<http://www.thrashhits.com/2008/07/live-iron-maiden-london-twickenham-stadium-5-july-2008/>) 3. 8. 2008. г. Приступљено 12. 10. 2008.
48. „Iron Maiden flies high again for the final leg of their 'Somewhere Back in Time World Tour' ” (https://web.archive.org/web/20081206163923/http://www.ironmaiden.com/index.php?categoryid=8&p2_articleid=1019). IronMaiden.com. Архивирано из оригинала (http://www.ironmaiden.com/index.php?categoryid=8&p2_articleid=1019) 06. 12. 2008. г. Приступљено 6. 12. 2008.
49. „Iron Maiden kickstart New Zealand tour Фебруар 2009.” (<http://tvnz.co.nz/entertainment-news/iron-maiden-kickstart-new-zealand-tour-2494099>). TVNZ. Приступљено 9. 8. 2011.
50. „Iron Maiden: The Movie” (https://web.archive.org/web/20090123053933/http://ironmaiden.com/index.php?categoryid=8&p2_articleid=1058). Iron Maiden.com. Архивирано из оригинала (http://www.ironmaiden.com/index.php?categoryid=8&p2_articleid=1058) 23. 01. 2009. г. Приступљено 21. 1. 2009.
51. „Iron Maiden does biggest show of career in São Paulo — in portuguese” (<http://musica.terra.com.br/interna/0,,OI3636296-EI1267,00-Iron+Maiden+faz+maior+show+da+carreira+em+SP.html>). Terra.com.br. 16. 3. 2009.
52. „Rock Radio :: Nicko: Maiden have booked studio time” (<https://web.archive.org/web/20110723140140/http://www.rockradio.co.uk/rock-news/nicko-maiden-have-booked-studio-time/v38r73fs/>). Rock Radio. 22. 4. 2009. Архивирано из оригинала (<http://www.rockradio.co.uk/rock-news/nicko-maiden-have-booked-studio-time/v38r73fs/>) 23. 7. 2011. г. Приступљено 22. 4. 2009.
53. „Nicko: Maiden have booked studio time” (<https://web.archive.org/web/20110723140140/http://www.rockradio.co.uk/rock-news/nicko-maiden-have-booked-studio-time/v38r73fs/>). Rock Radio. Архивирано из оригинала (<http://www.rockradio.co.uk/rock-news/nicko-maiden-have-booked-studio-time/v38r73fs/>) 23. 7. 2011. г. Приступљено 4. 11. 2009.
54. „Rolling Stone Wood wins rock gong” (<http://news.bbc.co.uk/2/hi/8338887.stm>). BBC. 3. 11. 2009. Приступљено 27. 11. 2009.
55. „Iron Maiden returns to Bergen, August 2010!” (https://web.archive.org/web/20150630182133/http://www.ironmaiden.com/index.php?categoryid=8&p2_articleid=1172). Ironmaiden.com. Архивирано из оригинала (http://www.ironmaiden.com/index.php?categoryid=8&p2_articleid=1172) 30. 06. 2015. г. Приступљено 27. 8. 2010.
56. „Iron Maiden to headline Sonisphere U.K. next summer” (https://web.archive.org/web/20150630182225/http://www.ironmaiden.com/index.php?categoryid=8&p2_articleid=1170). Ironmaiden.com. Архивирано из оригинала (http://www.ironmaiden.com/index.php?categoryid=8&p2_articleid=1170) 30. 06. 2015. г. Приступљено 27. 8. 2010.

57. „Maiden announce headlining Sonisphere Festivals in Sweden and Finland next summer” (https://web.archive.org/web/20150630182222/http://www.ironmaiden.com/index.php?categoryid=8&p2_articleid=1171). Ironmaiden.com. Архивирано из оригинала (http://www.ironmaiden.com/index.php?categoryid=8&p2_articleid=1171) 30. 06. 2015. г. Приступљено 27. 8. 2010.
58. „Iron Maiden return to Wacken in 2010!” (https://web.archive.org/web/20150630182131/http://www.ironmaiden.com/index.php?categoryid=8&p2_articleid=1174). Ironmaiden.com. 5. 8. 2010. Архивирано из оригинала (http://www.ironmaiden.com/index.php?categoryid=8&p2_articleid=1174) 30. 06. 2015. г. Приступљено 27. 8. 2010.
59. „Grammy Awards: Best Metal Performance” (<http://www.rockonthenet.com/grammy/metal.htm>). Rock on the Net. Приступљено 8. 3. 2009.
60. „The Best Of... A Note From Rod” (https://web.archive.org/web/20110318173434/http://www.ironmaiden.com/index.php?categoryid=8&p2_articleid=1332). Iron Maiden official website. 15. 3. 2011. Архивирано из оригинала (http://www.ironmaiden.com/index.php?categoryid=8&p2_articleid=1332) 18. 03. 2011. г. Приступљено 18. 3. 2011.
61. „Kerrang! The making of Maiden Heaven” (https://web.archive.org/web/20130501010936/http://www.kerrang.com/blog/2008/07/the_making_of_maiden_heaven.html). Kerrang.com. Архивирано из оригинала (http://www.kerrang.com/blog/2008/07/the_making_of_maiden_heaven.html) 1. 5. 2013. г. Приступљено 13. 1. 2011.
62. „Maiden Voyage” (<https://www.webcitation.org/6HNR6onXq?url=http://www.guitarworld.com/iron-maiden-maiden-voyage?page=0,2,0>). Guitar World. Архивирано из оригинала (<http://www.guitarworld.com/iron-maiden-maiden-voyage?page=0%252C2,0>) 14. 6. 2013. г. Приступљено 30. 8. 2011.
63. „Metal Update Interview with Jesper Strömblad” (<http://www.metalupdate.com/interviewflames.html>). Metalupdate.com. 19. 11. 1999. Приступљено 27. 8. 2010.
64. „100 Greatest Artists of Hard Rock” (https://web.archive.org/web/20071001131817/http://www.vh1.com/shows/dyn/the_greatest/62187/episode_wildcard.jhtml?wildcard=%2Fshows%2Fdynamic%2Fincludes%2Fwildcards%2Fthe_greatest%2Fhardrock_list_full.jhtml&event_id=862768&%3Bstart=61). VH1. Архивирано из оригинала (http://www.vh1.com/shows/dyn/the_greatest/62187/episode_wildcard.jhtml?wildcard=/shows/dynamic/includes/wildcards/the_greatest/hardrock_list_full.jhtml&event_id=862768&start=61) (Official Website) 01. 10. 2007. г. Приступљено 7. 10. 2006.
65. * „Iron Maiden” (https://web.archive.org/web/20081019025531/http://www.vh1.com/artists/az/iron_maiden/artist.jhtml). VH1.com. 2008. Архивирано из оригинала (http://www.vh1.com/artists/az/iron_maiden/artist.jhtml) 19. 10. 2008. г. Приступљено 12. 10. 2008.
66. Name (required) (9. 3. 2010). „Fair Play « Meansheets – Vintage Movie Posters” (<http://meansheets.com/2010/03/09/fair-play/>). Meansheets.com. Приступљено 9. 7. 2011.
67. „Madden '10? More like Maiden '10! Game Soundtrack Revealed” (<http://www.metalinsider.net/video-games/madden-10-more-like-maiden-10-game-soundtrack-revealed>). Metal Insider. 27. 7. 2009. Приступљено 4. 11. 2009.
68. „Annotated AllSpark Almanac I notes by Chris McFeely” (http://www.angelfire.com/anime2/digipedia/annotated_almanac.html). Angelfire.com. Приступљено 27. 8. 2010.
69. „Annotated AllSpark Almanac II notes by Chris McFeely” (<http://www.angelfire.com/anime2/digipedia/annotatedalmanac2.html>). Angelfire.com. Приступљено 27. 8. 2010.
70. *Mick Wall*. стр. 143—144.
71. The History Of Iron Maiden's Mascot - Eddie (<http://www.maiden-world.com/articles/history-of-eddie.html>)(језик: енглески)
72. Lazonamorta.it. „Eddie the Head” (<http://www.lazonamorta.it/lazonamorta2/?p=19>). Приступљено 11. 9. 2010. (језик: италијански)
73. *The History Of Iron Maiden - Pt. 1: The Early Days* (DVD). Sony. 23. 11. 2004.

74. „The drummer with million” (<https://web.archive.org/web/20110723135641/http://www.godscare.net/witness/Iron%20Maiden.htm>). Godscare.net. Архивирано из оригинала (<http://www.godscare.net/witness/Iron%20Maiden.htm>) 23. 7. 2011. г. Приступљено 27. 8. 2010.
75. „Iron Maiden Bassist Talks About His Technique And Influences” (<https://web.archive.org/web/20080602225124/http://www.roadrunnerrecords.com/blabbermouth.net/news.aspx?mode=Article&newsitemID=27275>). Blabbermouth.net. Архивирано из оригинала (<http://www.roadrunnerrecords.com/blabbermouth.net/news.aspx?mode=Article&newsitemID=27275>) 2. 6. 2008. г. Приступљено 25. 4. 2008.
76. *Iron Maiden Guitar Tab Edition*. Alfred Publishing Company. 1999. ISBN 978-0-7692-6019-8.
77. Popoff, Martin (2005). „Maiden at the Movies”. *Metal Hammer presents: Iron Maiden 30 Years of Metal Mayhem*: 104—105.
78. Huey, Steve. „Piece of Mind – Review” (<https://www.allmusic.com/album/r9912>). allmusic. Приступљено 19. 11. 2011.
79. Lawson, Dom. „666 Of The Best”. *Kerrang! Legends* (2): 36—37.
80. „Retrieved 16 November 2007” (https://web.archive.org/web/20100214074554/http://www.ironmaiden.com/index.php?categoryid=8&p2_articleid=682). Ironmaiden.com. 31. 10. 2007. Архивирано из оригинала (http://www.ironmaiden.com/index.php?categoryid=8&p2_articleid=682) 14. 02. 2010. г. Приступљено 4. 11. 2009.
81. „Ed Force One back in action for 2011” (https://web.archive.org/web/20110713060933/http://www.ironmaiden.com/index.php?categoryid=8&p2_articleid=1272). Архивирано из оригинала (http://www.ironmaiden.com/index.php?categoryid=8&p2_articleid=1272) 13. 07. 2011. г. Приступљено 22. 6. 2011.
82. „Iron Maiden Juno Award” (<http://www.junoawards.ca/>). *Juno Award*. 19. 4. 2010.
83. „Festival Award” (https://web.archive.org/web/20101005235058/http://www.whitimes.co.uk/news/green_award_for_knebworth_s_sonisphere_festival_1_661123). *Iron Maiden Award*. 3. 10. 2010. Архивирано из оригинала (http://www.whitimes.co.uk/news/green_award_for_knebworth_s_sonisphere_festival_1_661123) 05. 10. 2010. г. Приступљено 18. 08. 2011.
84. „Best European Festival Award” (https://web.archive.org/web/20110126173321/http://www.whitimes.co.uk/news/sonisphere_festival_organisers_win_european_award_1_781511). *Iron Maiden Award*. 23. 1. 2011. Архивирано из оригинала (http://www.whitimes.co.uk/news/sonisphere_festival_organisers_win_european_award_1_781511) 26. 01. 2011. г. Приступљено 18. 08. 2011.
85. „Keys To The City Award” (https://web.archive.org/web/20110914102141/http://www.ironmaiden.com/index.php?categoryid=73&p2_articleid=1370). *Iron Maiden 2011*. 20. 4. 2011. Архивирано из оригинала (http://www.ironmaiden.com/index.php?categoryid=73&p2_articleid=1370) 14. 09. 2011. г. Приступљено 18. 08. 2011.

Литература

- *Iron Maiden Guitar Tab Edition*. Alfred Publishing Company. 1999. ISBN 978-0-7692-6019-8.
- Fuentes Rodríguez, César (2005). *Iron Maiden: El Viaje De La Doncella* (на језику: Spanish). ISBN 978-84-933891-2-3.
- Wall, Mick (3. 10. 1985). „Total Death!”. *Kerrang!*. **104**. London, UK: Morgan Grampian. стр. 13.
- Wall, Mick; Ling, Dave (2001). *Iron Maiden, the Authorised Biography* (second изд.). Sanctuary Publishing. ISBN 978-1-86074-287-3.
- Гамба, Марко; Висинтини, Никола (2000). *Iron Maiden Companion* (1. едиција). Moving Media & Arts.
- Ајрон Мејден (садашњи и претходни менаџмент) (1996). *Twelve Wasted Years* (VHS). UK: Sanctuary Group.

- Ајрон Мејден (садашњи и претходни менаџмент) (2004). *Iron Maiden – The Early Years* (<https://www.amazon.com/dp/B0006B29Z2>) (DVD). UK: Sanctuary Group. ASIN B0006B29Z2 (<https://www.amazon.com/dp/B0006B29Z2>).
- Stenning, Paul (2006). *Iron Maiden: 30 Years of the Beast – The Complete Unauthorised Biography*. Chrome Dreams. ISBN 978-1-84240-361-7.
- *Mick Wall*. стр. 143—144.

Спољашње везе

- Званични веб-сајт (<http://ironmaiden.com/>)
 - Сајт Клајвовог добротворног фонда (<https://web.archive.org/web/20160110193509/http://www.cliveaid.com/>)
 - Сајт обожаваалаца у Србији (<https://web.archive.org/web/20180306075734/http://www.ironmaiden.marjantrajkovski.com/>)
 - Сајт обожаваалаца Дијаноа у Србији (<https://web.archive.org/web/20090303092609/http://www.diannoserbia.org.yu/>)
-

Преузето из „https://sr.wikipedia.org/w/index.php?title=Iron_Maiden&oldid=27735571”

■